

УДК 517.57

## ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ ТИПУ БОРЕЛЯ ДЛЯ КРАТНИХ РЯДІВ ДІРІХЛЕ

Олеся ТРАКАЛО

Львівський національний університет імені Івана Франка  
вул. Університетська, 1 79000 Львів, Україна

Одержано аналоги співвідношень Бореля для цілих кратних рядів Діріхле.

*Ключові слова:* ряд Діріхле, виняткова множина, математичне сподівання.

Нехай  $H^p(\lambda)$  – клас цілих (абсолютно збіжних в  $\mathbb{C}^p$ ,  $p \geq 1$ ) рядів Діріхле вигляду

$$F(z) = \sum_{\|n\|=0}^{+\infty} F_n e^{<z, \lambda_n>},$$

де  $\|n\| = n_1 + \dots + n_p$  для мультиіндексу  $n = (n_1, \dots, n_p)$ ,  $<a, b> = a_1 b_1 + \dots + a_p b_p$  для  $a = (a_1, \dots, a_p)$ ,  $b = (b_1, \dots, b_p)$ , а  $\lambda = \{\lambda_n : n \in \mathbb{Z}_+^p\}$  – фіксована послідовність така, що  $\lambda_n = (\lambda_{n_1}^{(1)}, \dots, \lambda_{n_p}^{(p)})$ ,  $0 = \lambda_0^{(j)} < \lambda_k^{(j)} \uparrow +\infty$  ( $1 \leq k \uparrow +\infty$ ),  $j = 1, 2, \dots, p$ .

Для  $F \in H^p(\lambda)$  і  $\sigma \in \mathbb{R}^p$  визначимо  $\mathfrak{M}(\sigma, F) = \sum_{n=0}^{+\infty} |F_n| e^{<\sigma, \lambda_n>}$ ,  $M(\sigma, F) = \sup\{|F(\sigma + iy)| : y \in \mathbb{R}^p\}$ ,  $\mu(\sigma, F) = \max\{|F_n| e^{<\sigma, \lambda_n>} : n \in \mathbb{Z}_+^p\}$ .

Нехай  $L$  – клас додатних неперервних неспадних необмежених на  $[0, +\infty)$  функцій. Для  $\Phi \in L$  позначимо

$$H^p(\lambda, \Phi) = \{f \in H^p(\lambda) : \ln \mathfrak{M}(\sigma, F) = O(|\sigma| \Phi(|\sigma|)) (|\sigma| \rightarrow +\infty)\},$$

де  $|\sigma| = \sqrt{\sigma_1^2 + \dots + \sigma_p^2}$  для  $\sigma = (\sigma_1, \dots, \sigma_p) \in \mathbb{R}^p$ .

У випадку всього класу цілих рядів Діріхле від однієї змінної (тобто класу  $H^1(\lambda)$ ) відомо [1], що умова (при  $j = 1$ )

$$\sum_{k=1}^{+\infty} \frac{1}{k \lambda_k^{(j)}} < +\infty \tag{1}$$

є необхідною і достатньою для того, щоб співвідношення

$$\ln M(\sigma, F) = (1 + o(1)) \ln \mu(\sigma, F) \tag{2}$$

виконувалось при  $\sigma \rightarrow +\infty$  ( $\sigma \in [0, +\infty) \setminus E_1$ ), де  $E_1$  – деяка множина скінченної міри Лебега на прямій  $\text{meas } E_1 < +\infty$ . У [2] цей результат доповнено. Для класу  $H^1(\lambda, \Phi)$  з теореми 1 [2] випливає таке: якщо  $\Phi \in L$ ,  $F \in H^1(\lambda, \Phi)$  і для кожного  $\eta > 0$  виконується умова (при  $j = 1$ )

$$\lim_{R \rightarrow +\infty} \frac{1}{R} \sum_{0 < \lambda_k^{(j)} \leq \eta \Phi(R)} \frac{1}{k \lambda_k^{(j)}} = 0, \tag{3}$$

то співвідношення (2) справжується при  $\sigma \rightarrow +\infty$  ( $\sigma \in [0, +\infty) \setminus E_2$ ), де  $E_2$  – деяка множина нульової лінійної щільності

$$\mathcal{D}E_2 \equiv \overline{\lim}_{R \rightarrow +\infty} \frac{1}{R} \text{meas}(E \cap [0, R]) = 0.$$

У [3-6] отримано аналоги цих результатів у класі  $H^p(\lambda)$  (в [3,4,6] для  $p = 2$ , в [5] при  $p \geq 2$ ). Найсильніші в частині описання виняткової множини  $E$  твердження одержали в [5,6]. Нехай  $S_R$  – необмежений циліндр в  $\mathbb{R}^p$ , напрямною якого є сфера  $\{\sigma = (\sigma_1, \dots, \sigma_p) : |\sigma| = R\}$ , а твірні паралельні до прямої  $\{\sigma = (\sigma_1, \dots, \sigma_p) : \sigma_1 = \dots = \sigma_p\}$ , а  $K$  – конус в  $\mathbb{R}^p$  з вершиною у початку координат  $O$  такий, що

$$\overline{K} \setminus \{O\} \subset \gamma(F) \equiv \{\sigma \in \mathbb{R}^p : \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{\ln \mu(t\sigma, F)}{t} = +\infty\}.$$

З результату, доведеного в [5], випливає, що співвідношення (2) виконується при  $|\sigma| \rightarrow +\infty$  ( $\sigma \in K \setminus E_3$ ) для кожної функції  $F \in H^p(\lambda)$ ,  $p \geq 2$ , як тільки для  $1 \leq j \leq p$  виконується умова (1), а для лебегової в  $\mathbb{R}^p$  міри множини  $E_3$  виконується

$$\text{meas}_p(E_3 \cap S_R) = O(R^{p-1}) \quad (R \rightarrow +\infty).$$

З результату, одержаного в [6], випливає, що для кожної функції  $F \in H^2(\lambda)$ , якщо виконується умова (1) при  $j = 1$  і  $j = 2$ , то співвідношення (2) справжується при  $|\sigma| \rightarrow +\infty$  ( $\sigma \in K \setminus E_4$ ), де  $K$  – кут в  $\mathbb{R}^2$  з вершиною у початку координат і множина  $E_4$ , зокрема, такі, що  $\mathbb{R}_+^2 \subset K$  і

$$\iint_{E_4 \cap \mathbb{R}_+^2} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|} < +\infty, \quad (4)$$

тут і далі  $\mathbb{R}_+ = (0, +\infty)$ . Отримане описання (4) виняткової множини  $E_4$  є найкраще можливим у тому сенсі, що для кожного  $\varepsilon > 0$  існують послідовність  $\lambda$ , для якої виконується умова (1) при  $j = 1$  і  $j = 2$ , функція  $F \in H^2(\lambda)$ , множина  $E_4$  і стала  $h > 0$  такі, що  $\iint_{E_4 \cap \mathbb{R}_+^2} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|^{1-\varepsilon}} = +\infty$  і для всіх  $\sigma \in E_4$

$$\ln M(\sigma, F) \geq (1+h) \ln \mu(\sigma, F). \quad (5)$$

Позначимо

$$H_0^2(\lambda) = \bigcup_{\Phi} H^2(\lambda, \Phi),$$

де об'єднання беремо за всіма функціями  $\Phi(t) = e^{\rho t}$ ,  $\rho > 0$ . У цьому повідомленні доловимо в класі  $H_0^2(\lambda)$  цитоване вище твердження з [6].

Правильною є така теорема.

**Теорема 1.** *Нехай  $F \in H_0^2(\lambda)$  і при  $j = 1$  і  $j = 2$  виконується умова (3). Тоді співвідношення (2) є правильним при  $|\sigma| \rightarrow +\infty$  ( $\sigma \in K \setminus E_5$ ) для кожного кута  $K$  з вершиною в точці  $O$  такого, що  $\overline{K} \setminus \{O\} \subset \mathbb{R}_+^2$ , а множина  $E_5$  така, що*

$$\iint_{E_5 \cap C_R} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|} = o(R) \quad (R \rightarrow +\infty),$$

$\partial e C_R = \{\sigma = (\sigma_1, \sigma_2) \in \mathbb{R}_+^2 : |\sigma| \leq R\}, R > 0.$

**Доведення.** Нехай  $n_j(t) = \sum_{\lambda_k^{(j)} \leq t} 1$  – лічильна функція послідовності  $j$ -их компонент векторної послідовності  $(\lambda_n)$ , а  $n(t, \sigma) = \sum_{<\lambda_n, \sigma> \leq t} 1$ . Зауважимо, що при  $\sigma \in \mathbb{R}_+^2$

$$n_j\left(\frac{t}{\sigma_j}\right) \leq n(t, \sigma) \leq n_1\left(\frac{t}{\sigma_1}\right)n_2\left(\frac{t}{\sigma_2}\right).$$

Враховуючи, що  $\ln(1+x) \leq x$  ( $x > -1$ ), маємо  $\frac{1}{n} \geq \ln(n+1) - \ln n$ , тому

$$\sum_{\lambda_n^{(j)}} \frac{1}{n \lambda_n^{(j)}} \geq \int_0^R \frac{d \ln n_j(t)}{t},$$

звідки отримуємо, що для кожного  $\sigma \in \mathbb{R}_+^2$

$$\begin{aligned} \int_0^R \frac{d \ln n(t, \sigma)}{t} &\leq \int_0^R \frac{d \ln n_1(t/\sigma_1)}{t} + \int_0^R \frac{d \ln n_2(t/\sigma_2)}{t} = \\ &= \frac{1}{\sigma_1} \int_0^{R/\sigma_1} \frac{d \ln n_1(t)}{t} + \frac{1}{\sigma_2} \int_0^{R/\sigma_2} \frac{d \ln n_2(t)}{t}. \end{aligned}$$

Отже, якщо  $\varepsilon(t) \searrow 0$  ( $t \rightarrow +\infty$ ) така, що

$$\frac{1}{\ln R} \left( \sum_{0 < \lambda_n^{(1)} \leq R} \frac{1}{n \lambda_n^{(1)}} + \sum_{0 < \lambda_n^{(2)} \leq R} \frac{1}{n \lambda_n^{(2)}} \right) < \varepsilon(R),$$

а  $\overline{K} \subset \{\sigma = (\sigma_1, \sigma_2) : 0 < \delta_1 \leq \sigma_2/\sigma_1 \leq \delta_2 < +\infty\}$ , то для всіх  $\sigma = e_0$ ,  $|e_0| = 1$ ,  $e_0 \in \overline{K}$  одержуємо

$$\int_0^R \frac{d \ln n(t, e_0)}{t} \leq \frac{1}{\delta} \varepsilon \left( \frac{R}{\delta} \right) \ln \frac{R}{\delta},$$

де  $\delta = \min\{\bar{\delta}_1, \bar{\delta}_2\}$ ,  $\bar{\delta}_1 = 1/\sqrt{1+\delta_2^2}$ ,  $\bar{\delta}_2 = \delta_1/\sqrt{1+\delta_1^2}$ . Звідси випливає, що існує така зростаюча функція  $\varphi \in L$ , що

$$\ln \max\{n(t, e_0) : e_0 \in \overline{K}, |e_0| = 1\} = o(\varphi(t)) \quad (t \rightarrow +\infty), \quad (6)$$

$$I_0(R) \equiv \int_0^R \frac{d\varphi(t)}{t} = o(\ln R) \quad (R \rightarrow +\infty). \quad (7)$$

Нехай  $\psi(t)$  – функція обернена до функції  $\varphi(t)$ . В [7] доведено, що з (7) випливає

$$I(R) \equiv \int_0^R \frac{dt}{\psi(t)} = o(\ln R) \quad (R \rightarrow +\infty). \quad (8)$$

Це доведення наведемо з дозволу автора.

Не зменшуючи загальності, вважаємо, що  $\psi(x) = 1$  ( $x \leq 0$ ). Нехай  $G_1 = \{R > 0 : \psi(R) > R\}$ ,  $G_2 = \mathbb{R}_+ \setminus G_1$ . Зауважимо, що

$$I(R) = \int_{\alpha(R,\varepsilon)}^{\psi(R)} \frac{d\varphi(t)}{t},$$

тобто якщо  $G_1$  – обмежена множина, то співвідношення (8) доведено. Отже, вважаємо, що  $G_1$  – необмежена множина,  $\varepsilon > 0$  – довільне число,  $R \in G_1$ , а  $\alpha(R, \varepsilon) = \max\{\psi(R - \sqrt{\varepsilon} \ln R), 1/\sqrt{\varepsilon}\}$ . Для  $R > \sqrt{\varepsilon}$  маємо

$$\int_{\alpha(R,\varepsilon)}^{\psi(R)} \frac{d\varphi(t)}{t} \leq \frac{R - \varphi(\alpha(R, \varepsilon))}{\alpha(R, \varepsilon)} \leq \frac{\sqrt{\varepsilon} \ln R}{\alpha(R, \varepsilon)} \leq \varepsilon \ln R,$$

а для  $R \leq \sqrt{\varepsilon} \ln R$

$$\int_{\alpha(R,\varepsilon)}^{\psi(R)} \frac{d\varphi(t)}{t} \leq \frac{R}{\alpha(R, \varepsilon)} \leq \frac{\sqrt{\varepsilon} \ln R}{\alpha(R, \varepsilon)} \leq \varepsilon \ln R,$$

тобто для всіх  $R \in G_1$

$$\int_{\alpha(R,\varepsilon)}^{\psi(R)} \frac{d\varphi(t)}{t} \leq \varepsilon \ln R. \quad (9)$$

Позначимо  $G_3 = \{R \in G_1 : \alpha(R, \varepsilon) > R\}$ . Для  $R \in G_3$  одержуємо

$$\begin{aligned} \int_{\alpha(R,\varepsilon)}^{\psi(R)} \frac{d\varphi(t)}{t} &= I_0(R) + \int_R^{\alpha(R,\varepsilon)} \frac{d\varphi(t)}{t} \leq \\ &\leq I_0(R) + \frac{1}{R} (\varphi(\alpha(R, \varepsilon)) - \varphi(R)) \leq I_0(R) + 1, \end{aligned} \quad (10)$$

а для  $G_1 \setminus G_3$

$$\int_{\alpha(R,\varepsilon)}^{\psi(R)} \frac{d\varphi(t)}{t} \leq I_0(R).$$

Тому з нерівностей (9) і (10) для всіх  $R \in G_1$  отримуємо

$$I(R) \leq \varepsilon \ln R + I_0(R) + 1.$$

Залишається зауважити, що для  $R \in G_2$ , очевидно,

$$I(R) \leq I_0(R).$$

З останніх двох нерівностей отримуємо співвідношення (8).

Для фіксованого  $e_0 \in \mathbb{R}_+^2$ ,  $|e_0| = 1$  розглянемо функцію  $g(t) = \ln \mathfrak{M}(te_0, F)$ ,  $t \in \mathbb{R}$  і випадкову величину  $\xi = \langle \lambda_n, e_0 \rangle$ ,  $n \in \mathbb{Z}_+^2$  з розподілом ймовірностей

$$P\{\xi = \langle \lambda_n, e_0 \rangle\} = \frac{|a_n| e^{t \langle \lambda_n, e_0 \rangle}}{\mathfrak{M}(\sigma, F)}.$$

Нескладний підрахунок засвідчує, що математичне сподівання  $M\xi = g'(t)$ , а дисперсія  $D\xi = g''(t)$ . Позаяк  $g''(t) = D\xi \geq 0$  для кожного фіксованого  $e_0$  і  $t > 0$ , то функція  $g(t)$  – опукла на  $(0, +\infty)$ .

Нехай  $E(e_0) = \{t : g'(t) \geq 0, 5\psi(g(t))\}$ , де функцію  $\psi$  визначено вище, а  $E_5 = \bigcup_{|e_0|=1} E(e_0)$ . Тоді

$$\begin{aligned} \iint_{E_5 \cap C_R} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|} &= \int_0^{\pi/2} \left( \int_{E(e_0) \cap [0, R]} \Theta dt \right) d\Theta \leq \\ &\leq 2 \int_0^{\pi/2} \left( \int_{E(e_0) \cap [0, R]} \frac{g'(t) dt}{\psi(g(t))} \right) d\Theta \leq 2 \int_0^{\pi/2} \left( \int_0^{g(R)} \frac{du}{\psi(u)} \right) d\Theta = \pi \int_0^{g(R)} \frac{du}{\psi(u)}. \end{aligned}$$

Залишається пригадати, що  $g(R) = O(e^{\rho R})$  ( $R \rightarrow +\infty$ ) для деякого  $\rho > 0$  і застосувати співвідношення (8). Отже,

$$\iint_{E_5 \cap C_R} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|} \leq o(\ln g(R)) = o(R) \quad (R \rightarrow +\infty),$$

тобто отримали потрібну оцінку величини множини  $E_5$ . Для всіх  $\sigma \notin E_5$  при  $\sigma = te_0$  послідовно одержуємо

$$g'(t) \leq \frac{1}{2}\psi(g(t)) = \frac{1}{2}\psi(\ln \mathfrak{M}(\sigma, F)). \quad (11)$$

За нерівністю Маркова  $P\{\xi \geq a\} \leq \frac{M\xi}{a}$  ( $a > 0$ ) при  $a = 2M\xi = 2g'(t)$  і  $\sigma = te_0$  отримуємо

$$\begin{aligned} \mathfrak{M}(\sigma, F) &= \sum_{<\lambda_n, e_0> \leq a} |a_n| e^{<\sigma, \lambda_n>} + \mathfrak{M}(\sigma, F)P\{\xi > a\} \leq \\ &\leq \sum_{<\lambda_n, e_0> \leq a} |a_n| e^{<\sigma, \lambda_n>} + \frac{1}{2}\mathfrak{M}(\sigma, F). \end{aligned}$$

Тому звідси і за нерівністю (11) при  $\sigma \notin E_5$  маємо

$$\begin{aligned} \ln \mathfrak{M}(\sigma, F) &\leq \ln n(2g'(t), e_0) + \ln \mu(\sigma, F) + \ln 2 \leq \\ &\leq \ln n(\psi(\ln \mathfrak{M}(\sigma, F)), e_0) + \ln \mu(\sigma, F) + \ln 2. \end{aligned}$$

Враховуючи, що (див. [8])  $|\sigma| = o(\ln \mathfrak{M}(\sigma, F))$  ( $|\sigma| \rightarrow +\infty, \sigma \in K$ ) за допомогою співвідношення (6) отримуємо при  $|\sigma| \rightarrow +\infty$  ( $\sigma \in K \setminus E_5$ )

$$\ln \mathfrak{M}(\sigma, F) \leq \ln \mu(\sigma, F) + o(\ln \mathfrak{M}(\sigma, F)).$$

З огляду на нерівності  $\mu(\sigma, F) \leq M(\sigma, F) \leq \mathfrak{M}(\sigma, F)$  ( $\sigma \in \mathbb{R}^2$ ), теорему 1 доведено.

За допомогою теореми 2 [2] одержуємо таке твердження.

**Теорема 2.** Для кожної послідовності  $\lambda$  такої, що  $\ln \|n\| = O(\|\lambda_n\|)$  ( $\|n\| \rightarrow +\infty$ ) і умова (3) не виконується при  $j = 1$  або  $j = 2$ , існують функція  $F \in$

$H_0^2(\lambda)$ , стала  $h > 0$ , множина  $E_6 \subset \mathbb{R}_+^2$  така, що для всіх  $\sigma \in E_6$  правильною є нерівність (5) і

$$\overline{\lim}_{R \rightarrow +\infty} \frac{1}{R} \iint_{E_6 \cap C_R} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|} > 0. \quad (12)$$

**Доведення.** Для визначеності приймемо, що умова (3) не виконується при  $j = 1$ . Тоді одночасно  $\ln k = O(\lambda_k^{(1)})$  ( $k \rightarrow +\infty$ ) і

$$\overline{\lim}_{R \rightarrow +\infty} \frac{1}{\ln R} \sum_{0 < \lambda_k^{(1)} \leqslant R} \frac{1}{k \lambda_k} > 0.$$

Тому за теоремою 2 [2] існують стала  $h > 0$ , цілий ряд Діріхле

$$f_1(\sigma_1) = \sum_{k=0}^{+\infty} a_k e^{\sigma_1 \lambda_k^{(1)}}$$

такий, що

$$0 \leqslant a_k \leqslant e^{-\lambda_k^{(1)} \ln \lambda_k^{(1)}}, \quad (13)$$

та множина  $E^{(1)} \subset [0, +\infty)$  така, що  $\frac{1}{R} \text{meas}(E^{(1)} \cap [0, R]) \geqslant d > 0$  для деякої послідовності  $R = R_j \rightarrow +\infty$  і такі, що

$$\ln f_1(\sigma_1) > (1 + 2h) \ln \mu(\sigma_1, f_1) \quad (14)$$

для всіх  $\sigma_1 \in E^{(1)}$ . Зазначимо, (див. [9]) з умови (13) випливає, що

$$\ln f_1(\sigma_1) \leqslant A e^{\rho \sigma_1} \quad (\sigma_1 > 0)$$

для деяких  $A > 0$  і  $\rho > 0$ . Виберемо довільний цілий ряд Діріхле з невід'ємними коефіцієнтами  $b_k \geqslant 0$  і показниками  $\lambda_k^{(2)}$ , вимагаючи лише, щоб виконувались нерівності

$$\mu(\sigma_1, f_2) \leqslant \mu(\sigma_1, f_1) \quad (\sigma_1 > 0), \quad (16)$$

$$\ln f_2(\sigma_2) \leqslant A e^{\rho \sigma_2} \quad (\sigma_2 > 0). \quad (17)$$

Тоді для всіх  $\sigma \in E_6 \equiv \{\sigma = (\sigma_1, \sigma_2) : \sigma_1 \in E^{(1)}, 0 < \sigma_2 \leqslant \sigma_1\}$  для функції  $F(\sigma) = f_1(\sigma_1)f_2(\sigma_2)$ , послідовно використовуючи нерівність (14), Коши і (16), маємо

$$\begin{aligned} \ln F(\sigma) &\geqslant (1 + 2h) \ln \mu(\sigma_1, f_1) + \ln f_2(\sigma_2) \geqslant \\ &\geqslant (1 + 2h) \ln \mu(\sigma_1, f_1) + \ln \mu(\sigma_2, f_2) \geqslant \\ &\geqslant (1 + h)(\ln \mu(\sigma_1, f_1) + \ln \mu(\sigma_2, f_2)) = (1 + h) \ln \mu(\sigma, F). \end{aligned}$$

Залишається перевірити, що  $F \in H_0^2(\lambda)$ . Використовуючи нерівності (15) і (16), для всіх  $\sigma \in \mathbb{R}_+^2$  і деякого  $\rho_1 > 0$  одержуємо

$$\ln F(\sigma) \leqslant A e^{\rho \sigma_1} + A e^{\sigma_2} \leqslant A e^{\rho_1 |\sigma|}.$$

Доведемо, що для множини  $E_6$  виконується (12). Нехай  $E^{(1)} = \bigcup_{k=1}^{+\infty} (a_k, b_k)$  – об'єднання інтервалів, які не перетинаються. Тоді у випадку, коли  $b_m \leqslant R <$

$a_{m+1}$ ,

$$\begin{aligned} \iint_{E_\theta \cap C_R} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|} &= \sum_{k=1}^m \int_0^{\pi/4} \left( \int_{a_k / \cos \Theta}^{b_k / \cos \Theta} dt \right) d\Theta \geq \\ &\geq \sum_{k=1}^m \frac{\pi}{4} (b_k - a_k) = \frac{\pi}{4} \text{meas}(E^{(1)} \cap [0, R]) \end{aligned}$$

та у випадку, коли  $R \in (a_{m+1}, b_{m+1})$ ,

$$\begin{aligned} \iint_{E_\theta \cap C_R} \frac{d\sigma_1 d\sigma_2}{|\sigma|} &= \sum_{k=1}^m \int_0^{\pi/4} \left( \int_{a_k / \cos \Theta}^{b_k / \cos \Theta} dt \right) d\Theta + \int_0^{\pi/4} \left( \int_{a_{m+1} / \cos \Theta}^{R / \cos \Theta} dt \right) d\Theta \geq \\ &\geq \frac{\pi}{4} \left( \sum_{k=1}^m (b_k - a_k) + R - a_{m+1} \right) = \frac{\pi}{4} \text{meas}(E^{(1)} \cap [0, R]). \end{aligned}$$

Залишається використати співвідношення  $\overline{\lim}_{R \rightarrow +\infty} \frac{1}{R} \text{meas}(E^{(1)} \cap [0, R]) > 0$ . Теорему 2 доведено.

З теорем 1 і 2 одержуємо такий критерій.

**Теорема 3.** Для того щоб для кожної функції  $F \in H_0^2(\lambda)$  співвідношення (2) виконувалось при  $|\sigma| \rightarrow +\infty$  ( $\sigma \in K \setminus E_5$ ), необхідно і достатньо, щоб при  $j = 1$  і  $j = 2$  справджувалась умова (3); тут кут  $K$  і множина  $E_5$  такі, як і в теоремі 1.

1. Скасюв О.Б. О поведении максимального члена ряду Дирихле, задающего целую функцию // Матем. заметки. – 1985. – Т. 37. – № 1. – С. 41-47.
2. Шеремета М.Н. Об эквивалентности логарифмов максимума модуля и максимального члена целого ряда Дирихле // Матем. заметки. – 1987. – Т. 42. – № 2. – С. 215-226.
3. Гречанюк Н.И. О поведении максимального члена кратного ряда Дирихле, задающего целую функцию // Укр. мат. журн. – 1989. – Т. 41. – № 8. – С. 1047-1053.
4. Гречанюк Н.И. Максимум модуля и максимальный член двойного ряда Дирихле: Автореф. дис. ... канд. физ.-мат. наук. – Львов, 1989.
5. Скасюв О.Б., Орищин О.Г. Узагальнення теореми Бореля для кратних рядів Діріхле // Матем. студії. – 1997. – Т. 8. – № 1. – С. 43-52.
6. Скасюв О.Б., Тракало О.М. Про виняткову множину у співвідношенні Бореля для цілих подвійних рядів Діріхле // Матем. студії. – 2001. – Т. 16. – № 1.
7. Скасюв О.Б. Асимптотичні властивості аналітичних функцій, представлених степеневими рядами і рядами Діріхле : Автореф. дис. ... докт. фіз.-мат. наук. – Львів, 1995.

8. Скасків О.Б., Луцишин М.Р. Про мінімум модуля кратного ряду Діріхле // Укр. мат. журн. – 1992. – Т. 44. – № 9. – С. 1296-1298.
9. Шеремета М.М. Цілі ряди Діріхле. – К., 1993.

## ABOUT RELATIONS OF BOREL FOR MULTIPLE DIRICHLET SERIES

O. Trakalo

*Ivan Franko National University of Lviv, 1 Universitetska Str. 79000 Lviv, Ukraine*

The relations of Borel type for entire multiple Dirichlet series are obtained.

*Key words:* Dirichlet series, exceptional set, mathematical expactation.

Стаття надійшла до редколегії 11.04.2001

Прийнята до друку 03.07.2001